

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego

KNO.410.2.5.2025

Pani
Edyta Całkowska
Dyrektor XXIII Liceum
Ogólnokształcącego im. Marii
Skłodowskiej-Curie w Warszawie
ul. Naddnieprzańska 2/4
04-205 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/020 Realizacja prawa do nauki dla dzieci ukraińskich w polskich szkołach

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
tel. 48224445661, kno@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	XXIII Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie, ul. Naddnieprzańska 2/4, 04-205 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Edyta Całkowska, Dyrektor szkoły ¹ , od 1 września 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Warunki organizacyjne do realizacji prawa do nauki przez dzieci uchodźców z Ukrainy. 2. Kontrolowanie spełniania przez uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy spełniania obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do zakończenia czynności kontrolnych.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Piotr Główka, Główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/27/2025 z 22 kwietnia 2025 r. 2. Piotr Rebizant, Główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/28/2025 z 22 kwietnia 2025 r.

(akta kontroli str. 1-2)

---

¹ Dalej: Dyrektor lub Dyrektor Liceum

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 w Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie zapewniono warunki organizacyjne do realizacji prawa do nauki przez uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy⁴ oraz kontrolowano realizację obowiązku nauki.

W prowadzonej działalności stwierdzono nieprawidłowości dotyczące przypadków nierzetelnego prowadzenia księgi uczniów i wprowadzania danych do Systemu Informacji Oświatowej, a także niewłaściwego ustalenia tygodniowego wymiaru zajęć dodatkowych z języka polskiego dla uczniów uchodźców z Ukrainy w roku szkolnym 2022/2023.

Stwierdzono również, że Dyrektor Liceum zawiadamiała urzędy dzielnic m. st. Warszawy o zmianach w spełnianiu obowiązku nauki przez uczniów uchodźców z Ukrainy na podstawie art. 36 ust. 15 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁵, jednak na 16 uczniów, których ten obowiązek dotyczył, w dwóch przypadkach odpowiednie zawiadomienia nie zostały przygotowane i wysłane.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁶ oraz rozporządzeniem z dnia 21 marca 2022 r. Ministra Edukacji i Nauki w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy⁷ pobyt dzieci i młodzieży obywateli Ukrainy na terytorium Polski, w rozumieniu wskazanej ustawy, jest uznawany za legalny. Ponadto na podstawie art. 165 ustawy – Prawo oświatowe oraz rozporządzenia z dnia 23 sierpnia 2017 r. Ministra Edukacji Narodowej w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw⁸ dzieci uchodźców z Ukrainy podlegają obowiązkowi szkolnemu albo obowiązkowi nauki do ukończenia 18 roku życia.

W Liceum zapewniono możliwość realizacji obowiązku nauki łącznie 44 dzieciom uchodźców z Ukrainy w latach szkolnych 2021/2022-2024/2025, w tym 17 – w oddziale przygotowawczym w roku szkolnym 2024/2025. Na dzień 30 maja 2025 r. w szkole uczyło się 28 uczniów uchodźców z Ukrainy, w tym 10 – w oddziale przygotowawczym⁹.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Za uczniów uchodźców z Ukrainy uznano uczniów, którzy spełniają warunki określone w art. 2 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 337) lub przebywający na terytorium Polski na podstawie innych ustaw i przybyli do Polski po 24 lutego 2022 r. w związku z działaniami wojennymi na terenie Ukrainy. Dalej: uczniowie uchodźcy z Ukrainy.

⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 737, ze zm. Dalej: ustaw – Prawo oświatowe.

⁶ Dz. U. z 2025 r. poz. 337, ze zm. Dalej: ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy.

⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 2094, ze zm. Dalej: rozporządzenie w sprawie kształcenia dzieci i młodzieży z Ukrainy.

⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 2301. Dalej: rozporządzenie w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi.

⁹ Z 16 uczniów na dzień 30 września 2024 r. do dnia 30 maja 2025 r. trzech uczniów zostało skreślonych ze względu na nieobecności, natomiast trzech innych zostało po pierwszym półroczu przeniesionych do klas ogólnodostępnych. Jedna osoba, przyjęta do oddziału przygotowawczego w trakcie roku szkolnego, została skreślona w II półroczu również ze względu na nieobecności.

W kontrolowanym okresie, zgodnie z § 17 ust. 7 rozporządzenia z dnia 28 lutego 2019 r. Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli¹⁰, Dyrektor Liceum przedłożyła organowi prowadzącemu, tj. Burmistrzowi Dzielnicy Praga-Południe m. st. Warszawy¹¹ arkusze organizacyjne (po uprzednim zaopiniowaniu przez zakładowe organizacje związkowe) w wymaganym terminie oraz uzyskała ich zatwierdzenie.

W Liceum nie przyjęto sformalizowanych procedur dotyczących przyjmowania uczniów cudzoziemców, w tym uczniów uchodźców z Ukrainy. Jednakże dyrekcja oraz grono pedagogiczne podjęło szereg działań ułatwiających funkcjonowanie uczniów. Dyrektor Liceum wskazała na szereg materiałów edukacyjnych, z których korzystano w procesie przyjmowania uczniów, jak również na tworzone przez siebie wzory formularzy i oświadczeń. Zdaniem NIK dobrą praktyką było włączanie pracowników pomocniczych i obsługi zatrudnionych w Liceum, będących obywatelami Ukrainy, do pomocy uczniom uchodźcom, w szczególności w zakresie pokonywania bariery językowej i integracji w społeczności szkolnej.

Uczniowie uchodźcy z Ukrainy byli przyjmowani do szkoły na podstawie wniosku rodziców lub opiekunów. W wybranej do badania dokumentacji dotyczącej 15 uczniów w roku szkolnym 2024/2025 nie stwierdzono nieprawidłowości. W aktach tych uczniów znajdowały się dokumenty potwierdzające ukończony etap edukacji w kraju pochodzenia lub świadectwo ukończenia klasy.

Po przyjęciu do szkoły uczniowie uchodźcy z Ukrainy powinni być wpisywani do księgi uczniów Liceum oraz bazy danych Systemu Informacji Oświatowej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji¹² oraz ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej¹³. W przypadku sześciu uczniów uchodźców z Ukrainy stwierdzono, że ich dane zostały wprowadzone do bazy danych SIO, natomiast nie wpisano ich do księgi uczniów. Ponadto informacje wprowadzane do bazy danych SIO nie zawsze były zgodne z dokumentacją – w przypadku uczniów uchodźców z Ukrainy stwierdzono jeden przypadek błędnego wprowadzenia kraju pochodzenia ucznia oraz niejednolite wprowadzanie statusu pobytu na terytorium kraju.

Oddział przygotowawczy dla uczniów cudzoziemców, w tym uczniów – dzieci uchodźców z Ukrainy został po raz pierwszy zorganizowany w Liceum w roku szkolnym 2024/2025. Ogółem do oddziału przyjęto 25 osób w ramach prowadzonej rekrutacji, w tym 16 uczniów uchodźców z Ukrainy. Nauczanie

---

¹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 2736. Dalej: rozporządzenie w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół.

¹¹ Dalej: organ prowadzący.

¹² Dz. U. z 2024 r. poz. 50. Dalej: rozporządzenie w sprawie dokumentacji szkolnej.

¹³ Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 152, ze zm.). Dalej: System Informacji Oświatowej lub SIO.

języka polskiego w oddziale odbywało się na podstawie autorskiego programu zatwierdzonego przez Dyrektora Liceum.

Uczniowie uchodźcy z Ukrainy korzystali w roku szkolnym 2022/2023 z dodatkowych zajęć z języka polskiego prowadzonych zgodnie z rozporządzeniem w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi. Zajęcia były prowadzone na podstawie autorskiego programu, jednak dwugodzinny tygodniowy wymiar dodatkowych zajęć z języka polskiego w przypadku tych uczniów nie był zgodny z § 11a rozporządzenia w sprawie kształcenia dzieci i młodzieży z Ukrainy, w którym wskazano, że wymiar ten nie powinien być niższy niż sześć godzin lekcyjnych tygodniowo. Szkoła nie organizowała w okresie objętym kontrolą zajęć wyrównawczych dla tych uczniów.

W Liceum udzielano również pomocy pedagogiczno-psychologicznej (m.in. w formie konsultacji i porad) zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach¹⁴. NIK wskazuje na dobrą praktykę organizacji zajęć z doradztwa zawodowego dla uczniów z oddziału przygotowawczego i ich rodziców w celu doboru właściwej ścieżki edukacyjnej w polskim systemie szkolnictwa oraz rynku pracy.

Dyrektor Liceum we współpracy z organem prowadzącym podejmowała w okresie objętym kontrolą działania w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie pracy z uczniami uchodźcami z Ukrainy.

W okresie objętym kontrolą z nauki w Liceum zrezygnowało lub zostało skreślonych na podstawie art. 55c ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, 16 uczniów uchodźców z Ukrainy. Dyrektor Liceum zawiadomiła terminowo urzędy dzielnic m. st. Warszawy o zmianach w spełnianiu przez 14 uczniów uchodźców z Ukrainy obowiązku nauki, natomiast w dwóch przypadkach takie zawiadomienia nie zostały przygotowane i wysłane, co było niezgodne z art. 36 ust. 15 ustawy – Prawo oświatowe.

---

¹⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1798. Dalej: rozporządzenie w sprawie pomocy pedagogiczno-psychologicznej

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Warunki organizacyjne do realizacji prawa do nauki przez uczniów - dzieci uchodźców z Ukrainy.

Opis stanu faktycznego

W Liceum liczba uczniów ogółem w poszczególnych latach kontrolowanego okresu wyniosła: w 2021/2022 – 522 uczniów, 2022/2023 – 490 uczniów, 2023/2024 – 508 uczniów, 2024/2025 – 426 uczniów. W roku szkolnym 2024/2025 w stosunku do 2021/2022 nastąpił spadek liczby uczniów ogółem o 96 osób, tj. o 18,4%.

W okresie objętym kontrolą do szkoły przyjęto 44 uczniów uchodźców z Ukrainy, tj. siedmiu uczniów w roku szkolnym 2021/2022, trzech uczniów w roku szkolnym 2022/2023, 10 uczniów w roku szkolnym 2023/2024, 24 uczniów w roku szkolnym 2024/2025 (do dnia 30 maja 2025 r.). W stosunku do roku szkolnego 2021/2022 liczba uczniów uchodźców z Ukrainy w roku szkolnym 2024/2025 wzrosła o 17 osób, tj. o 242,9%.

W poszczególnych latach kontrolowanego okresu wskaźnik procentowy uczniów uchodźców z Ukrainy w stosunku do wszystkich uczniów Liceum wyniósł odpowiednio: 1,3% w roku szkolnym 2021/2022, 0,6% w roku szkolnym 2022/2023, 2% w roku szkolnym 2023/2024 oraz 5,6% w roku szkolnym 2024/2025 (do dnia 30 maja 2025 r.).

Liczba oddziałów klasowych w kolejnych latach szkolnych wyniosła odpowiednio: w roku szkolnym 2021/2022 – 20¹⁶, w roku szkolnym 2022/2023 – 19¹⁷, w roku szkolnym 2023/2024 – 19¹⁸ oraz w roku szkolnym 2024/2025 – 17¹⁹.

W latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 uczniowie uchodźcy z Ukrainy zostali zapisani do dnia 30 maja 2025 r. do następujących oddziałów klasowych: pięciu uczniów do oddziałów klas pierwszych i dwóch do oddziałów klas drugich w roku szkolnym 2021/2022, trzech uczniów do oddziałów klas pierwszych w roku szkolnym 2022/2023, ośmiu uczniów do oddziałów klas pierwszych i dwóch uczniów do oddziałów klas drugich w roku szkolnym 2023/2024 oraz dwudziestu jeden uczniów do oddziałów klas pierwszych, dwóch uczniów do oddziałów klas drugich oraz jeden do oddziału klasy trzeciej w roku szkolnym 2024/2025.

(akta kontroli str. 63-74, 904-910, 913-930)

W latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 liczba oddziałów ogólnodostępnych wyniosła (na dzień 30 września 2021 r., 2022 r., 2023 r., 2024 r.) odpowiednio: 20 w roku szkolnym 2021/2022, 19 w roku szkolnym 2022/2023, 19 w roku szkolnym 2023/2024 oraz 16 oddziałów ogólnodostępnych i jeden oddział przygotowawczy w roku szkolnym 2024/2025. Liczba uczniów uchodźców z Ukrainy w oddziałach ogólnodostępnych wyniosła odpowiednio: czterech

¹⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁶ Liczba klas I – 5, Liczba klas II – 4, Liczba klas III – 11, liczba klas IV – 0.

¹⁷ Liczba klas I – 6, Liczba klas II – 5, Liczba klas III – 4, liczba klas IV – 4.

¹⁸ Liczba klas I – 7, Liczba klas II – 6, Liczba klas III – 4, liczba klas IV – 2.

¹⁹ Liczba klas I – 3, Liczba klas II – 7, Liczba klas III – 3, liczba klas IV – 4.

uczniów w roku szkolnym 2022/2023, 13 uczniów w roku szkolnym 2023/2024, 16 uczniów w oddziałach ogólnodostępnych oraz 16 uczniów w oddziale przygotowawczym w roku szkolnym 2024/2025.

(akta kontroli str. 63-74, 904-910, 913-930)

W okresie objętym kontrolą, zgodnie z § 17 ust. 7 rozporządzenia w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół, Dyrektor Liceum przedłożyła organowi prowadzącemu arkusze organizacyjne (po uprzednim zaopiniowaniu przez zakładowe organizacje związkowe) w wymaganym terminie oraz uzyskała ich zatwierdzenie.

Organ prowadzący zatwierdził w arkuszu organizacyjnym na rok szkolny 2024/2025 utworzenie w Liceum oddziału przygotowawczego, do którego przyjęto łącznie 25 uczniów, w tym 16 uczniów uchodźców z Ukrainy.

W dniu 22 kwietnia 2024 r. Dyrektor Liceum przekazała pismem przewodnim²⁰ arkusz organizacyjny szkoły na rok szkolny 2024/2025 do zatwierdzenia Zastępcy Burmistrza Dzielnicy Praga-Południe m. st. Warszawy o określonym kodzie obliczeniowym²¹. W przedłożonej dokumentacji znalazły się opinie zakładowych organizacji związkowych: NSZZ „Solidarność” z dnia 9 kwietnia 2024 oraz Związku Nauczycielstwa Polskiego z dnia 15 kwietnia 2024 do kolejnej wersji arkusza organizacyjnego na rok szkolny 2024/2025 o innym kodzie obliczeniowym²². Dyrektor Liceum wyjaśniła, że arkusz organizacyjny szkoły przekazywany był związkom zawodowym do zaopiniowania, jednak na tym etapie nie był jeszcze sprawdzony technicznie przez Wydział Oświaty i Wychowania²³. Aby go wydrukować z kodem, należy najpierw przesłać go do organu prowadzącego, który musi go zatwierdzić lub zwrócić do poprawy. Po każdej korekcie generowany był nowy kod obliczeniowy, ale techniczne poprawki nie wpływały na wymiar zatrudnienia nauczycieli i nie wymagały ponownej konsultacji ze związkami. Jeśli jednak zmiany mają wpływ na etaty, dyrektor informuje o nich związki mailowo. W omawianym przypadku, po przekazaniu arkusza, inspektor WOiW zwrócił dokument z prośbą o uzupełnienie danych. Dlatego po poprawkach arkusz uzyskał nowy kod obliczeniowy²⁴.

(akta kontroli str. 78-79, 83-285, 697-733)

W Liceum nie wprowadzono sformalizowanych zasad włączania dzieci cudzoziemców, w szczególności ze względu na to, że w latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 nie funkcjonował oddział przygotowawczy, a uczniowie cudzoziemcy, w tym uczniowie uchodźcy z Ukrainy byli w tym okresie włączani do klas ogólnodostępnych. W ramach przyjęć dzieci cudzoziemców do Liceum, w tym dzieci uchodźców z Ukrainy, korzystano z publikacji dotyczących tej

---

²⁰ Znak pisma: XXIII LO.410.4.2024.2025.

²¹ Nr kodu obliczeniowego: r83A6nEf-675Y.

²² Nr kodu obliczeniowego: AxiMHj6g-X2Qm.

²³ Dalej: WOiW.

²⁴ Nr kodu obliczeniowego: r83A6nEf-675Y.

tematyki²⁵, stosując się do informacji przekazanych przez Ministra Edukacji²⁶. Jak wyjaśniła Dyrektor Liceum, diagnoza potrzeb edukacyjnych do roku szkolnego 2024/2025, nie była dokumentowana, a potrzeby ucznia nauczyciele zespołu klasowego konsultowali z wychowawcą. Od roku szkolnego 2024/2025 rozpoczął funkcjonowanie oddział przygotowawczy w oparciu o przepisy rozporządzenia w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi i wprowadzone zostały druki diagnozy potrzeb edukacyjnych odrębne dla uczniów uchodźców z Ukrainy oraz dzieci obcokrajowców z innych krajów.

(akta kontroli str. 76-77, 80-82, 813-903)

Ponadto Dyrektor Liceum, wyjaśniła, że działania służące integracji oraz pomocy materialnej były podejmowane przez społeczność szkolną z własnej inicjatywy. Uczniowie uchodźcy z Ukrainy, którzy zostali przyjęci do Liceum w pierwszym półroczu 2022 r. byli przydzielani do klas po rozmowie kwalifikacyjnej – uczniowie nie mieli ze sobą żadnych dokumentów związanych z edukacją. Wskazała, że uczniowie byli przyjmowani do klas, gdzie uczyli się już uczniowie narodowości ukraińskiej – absolwenci polskich szkół podstawowych, dobrze posługujący się językiem polskim. Wskazani uczniowie „mieli za zadanie towarzyszyć uczniom uchodźcom w życiu codziennym w szkole, np. pomagać w załatwianiu różnych formalności w sekretariacie, a także w rozmowach z nauczycielami i innymi uczniami”. Dyrektor Liceum wyjaśniła ponadto, że zostało zorganizowane spotkanie uczniów uchodźców z uczniami z Ukrainy uczącymi się w innych klasach, aby poszerzyć krąg osób wspierających.

W związku z zatrudnianiem na stanowiskach pomocniczych i obsługi osób z Ukrainy, również te osoby zostały przedstawione uczniom i służyły pomocą m.in. w tłumaczeniu. Dyrektor Liceum wskazała również, że społeczność szkolna bardzo zaangażowała się w pomoc uchodźcom, m.in. poprzez zbiórki pomocy materialnej.

(akta kontroli str. 76-77, 80-82, 813-903))

---

²⁵ „Praca z uczniem cudzoziemskim. Przewodnik dobrych praktyk dla dyrektorów, nauczycieli, pedagogów i psychologów”. Biuro Edukacji Urzędu m. st. Warszawy, Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń w Warszawie. Warszawa 2011 r. (https://um.warszawa.pl/documents/21449838/21614882/przewodnik_dobrych_praktyk.pdf/4a96ab2c-3e7b-0e56-c853-ff932d79944e?t=1634497737311 dostęp 23 maja 2025 r.); „Wspieranie uczniów cudzoziemskich ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w kontekście indywidualizacji pracy i wymagań szkolnych” A. Młynarczuk-Sokołowska, K. Szostak-Król, (https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/6705/3/A_Mlynarczuk-Sokolowska_Wspieranie_uczniow_cudzoziemskich.pdf dostęp 23 maja 2025 r.); Zasoby Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie w zakresie wsparcia uczniów z doświadczeniem migracji; Materiały edukacyjne powstałe w ramach projektu „Rozmawiajmy o uchodźcach. Moc kultur w szkole” realizowanego przez Centrum Edukacji Obywatelskiej dzięki współfinansowaniu ze środków otrzymanych od Ministerstwa Edukacji Narodowej RP i Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności w ramach programu Szkoła Ucząca Się, (<https://pomagajsieuczyc.ceo.org.pl/materialy/> dostęp 23 maja 2025 r.); „Oddział przygotowawczy w polskiej szkole”, U. Majcher-Legawiec, Fundacja Wspierania Kultury i Języka Polskiego im. Mikołaja Reja, Kraków 2022;

²⁶ Pismo znak DWM-WOPGM.473.172.2024.BP z dnia 13 sierpnia 2024 r. dot. informacji na temat rozwiązań systemowych dotyczących kształcenia uczniów przybywających z zagranicy, w tym organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy.

Uczeń przybywający z zagranicy był kwalifikowany do odpowiedniej klasy oraz przyjmowany przez Dyrektora na podstawie dokumentów na wniosek rodzica lub innej osoby sprawującej opiekę nad uczniem albo pełnoletniego ucznia.

W badanej próbie 15 uczniów uchodźców z Ukrainy przyjętych do Liceum w roku szkolnym 2024/2025 jeden uczeń został przyjęty do klasy ogólnodostępnej w ramach postępowania rekrutacyjnego, 13 uczniów zostało przyjętych w ramach przeprowadzonego postępowania rekrutacyjnego do oddziału przygotowawczego, natomiast jeden został przyjęty do tego oddziału w październiku 2024 r. po zwolnieniu się miejsca. Kwalifikacja do oddziału przygotowawczego odbyła się na podstawie wyników pracy zespołu rekrutacyjnego powołanego przez Dyrektora Liceum. W skład zespołu powołano wicedyrektora Liceum, dwóch nauczycieli i pedagoga. Wyniki pracy zostały udokumentowane w protokołach²⁷.

W 12 przypadkach objętych badaniem w dokumentacji znajdowało się tłumaczenie przysięgłe świadectwa potwierdzającego ukończenie szkoły lub kolejnego etapu edukacji na Ukrainie (świadectwo szkolne o podstawowym ogólnym wykształceniu średnim wraz z załącznikiem z wykazem ocen). Dwaj uczniowie przekazali świadectwo ukończenia klasy, a jeden załącznik do świadectwa szkolnego o podstawowym ogólnym wykształceniu średnim.

(akta kontroli str. 904-910, 911-912)

W Liceum w okresie objętym kontrolą była prowadzona księga uczniów w formie przewidzianej w § 4 ust. 1-3 rozporządzenia w sprawie dokumentacji szkolnej. Na podstawie próby obejmującej dokumentację i wpisy dotyczące 15 uczniów przyjętych w roku szkolnym 2024/2025 objętych szczegółowym badaniem nie stwierdzono nieprawidłowości – wpisy do księgi uczniów były kompletne i pozwalały na ustalenie danych osobowych ucznia oraz rodziców lub opiekunów, daty przyjęcia, ewentualnej zmiany przydziału do klasy w związku z decyzją Rady Pedagogicznej lub rezygnacji z nauki albo skreślenia z listy uczniów w Liceum.

W wyniku weryfikacji pozostałych wpisów w księdze uczniów dotyczących liczby uczniów uchodźców z Ukrainy w okresie objętym kontrolą stwierdzono brak wpisów sześciu uczniów uchodźców z Ukrainy, którzy zostali wpisani do bazy danych SIO, jak również różnice w danych pomiędzy księgą uczniów a SIO, co szerzej zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 555-595, 907-909, 913-930)

Zgodnie z arkušem organizacyjnym w roku szkolnym 2024/2025 w Liceum został utworzony oddział przygotowawczy dla 25 uczniów, w tym 16 uczniów pochodzących z Ukrainy, co było zgodne z § 16 rozporządzenia w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi. Na dzień 30 maja 2025 r. oddział przygotowawczy liczył 20 uczniów, w tym 10 uczniów z Ukrainy. Decyzją Rady Pedagogicznej Liceum z dnia 29 stycznia 2025 r., w związku z dobrym opanowaniem języka polskiego trzech uczniów uchodźców z Ukrainy zostało

---

²⁷ Dwa protokoły po I etapie (25 czerwca 2024 r.) i po II etapie (28 sierpnia 2024 r.) rekrutacji.

przeniesionych do oddziałów ogólnodostępnych²⁸, a trzech uczniów w związku z niską frekwencją zostało skreślonych, jeden uczeń pomimo zakwalifikowania do oddziału przygotowawczego nie rozpoczął nauki. Natomiast w trakcie roku szkolnego przyjęto trzech uczniów, z których dwóch na dzień 30 maja 2025 r. pozostaje w oddziale, natomiast jeden uczeń został skreślony z listy uczniów oddziału.

Kwalifikacja do oddziału odbyła się na podstawie wyników pracy komisji²⁹, w skład której wchodził wicedyrektor, pedagog i dwóch nauczycieli.

Zgodnie z arkuszem organizacyjnym na realizację obowiązkowych zajęć edukacyjnych w oddziale przygotowawczym przeznaczono właściwą liczbę godzin, tj. 26 godzin tygodniowo (w tym osiem godzin nauki języka polskiego tygodniowo), co było zgodne z § 16 ust. 5 rozporządzenia w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi.

W oddziale przygotowawczym program nauczania języka polskiego dla uczniów uchodźców z Ukrainy miał charakter autorski i został zatwierdzony i dopuszczony do realizacji w szkole przez Dyrektora Liceum.

(akta kontroli str. 697-704, 734-795)

Uczniowie uchodźcy z Ukrainy zapisani do Liceum w okresie objętym kontrolą zostali sklasyfikowani na podstawie decyzji Rady Pedagogicznej Liceum w liczbie jednego ucznia (14,3%) w roku szkolnym 2021/2022, dwóch uczniów (66,7%) w roku szkolnym 2022/2023, ośmiu uczniów (80%) w roku szkolnym 2023/2024 oraz 21 uczniów (87,5%) w roku szkolnym 2024/2025 (I półrocze). Uczniów uchodźców z Ukrainy, którzy nie zostali sklasyfikowani z powodu rezygnacji lub skreślenia przed klasyfikacją roczną było odpowiednio: sześciu (85,7%) w roku szkolnym 2021/2022, jeden (33,3%) w roku szkolnym 2022/2023, dwóch (20%) w roku szkolnym 2023/2024 oraz trzech (12,5%) w roku szkolnym 2024/2025 (klasyfikacja po I półroczu).

Troje uczniów uchodźców z Ukrainy z oddziału przygotowawczego po pierwszym półroczu roku szkolnego 2024/2025 zostało decyzją Rady Pedagogicznej przeniesionych do klas ogólnodostępnych odpowiednio do klasy pierwszej, drugiej i trzeciej.

(akta kontroli str. 66, 72-74, 286-554, 795, 904-906)

Uczniowie uchodźcy z Ukrainy uczący się w latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 w Liceum nie przystępowali jeszcze do egzaminu maturalnego – zgodnie z przekazanymi danymi pierwszy rocznik takich uczniów przystąpi do egzaminu w roku szkolnym 2025/2026.

(akta kontroli str. 72-74, 904-906)

Dyrektor Liceum, zgodnie z art. 165 ust. 7 ustawy – Prawo oświatowe, zorganizowała dodatkowe zajęcia z języka polskiego dla uczniów niebędących

---

²⁸ Jeden do klasy pierwszej, inny do klasy drugiej i ostatni do klasy trzeciej.

²⁹ Decyzja Dyrektora Liceum z dnia 14 marca 2024 r. o powołaniu szkolnej komisji rekrutacyjno-kwalifikacyjnej do oddziału przygotowawczego w celu przeprowadzenia rekrutacji do oddziału przygotowawczego w XXIII Liceum Ogólnokształcącym na rok szkolny 2024/2025.

obywatelami polskimi, w tym dla uczniów uchodźców z Ukrainy w wymiarze dwóch godzin tygodniowo w roku szkolnym 2022/2023. Tygodniowy rozkład oraz wymiar godzin dodatkowych z języka polskiego został ustalony w porozumieniu z organem prowadzącym. Wymieniony program nauczania języka polskiego został zatwierdzony przez Dyrektora Liceum w dniu 7 października 2022 r. W dodatkowych zajęciach z języka polskiego uczestniczyły cztery osoby, w tym trzech uczniów uchodźców z Ukrainy.

(akta kontroli str. 72-74, 596-602, 624-625)

Odnosząc się do prowadzenia dodatkowych zajęć z języka polskiego w pozostałych latach szkolnych Dyrektorka Liceum wyjaśniła, że w roku szkolnym 2021/2022 od marca do czerwca prowadzono zajęcia z języka polskiego dla grupy uczniów uchodźców z Ukrainy, którzy zostali przyjęci do szkoły w marcu 2022 r. Wskazała również, że nikt z nauczycieli nie miał wówczas uprawnień do nauczania języka polskiego jako obcego, dlatego szkoła nie występowała do organu prowadzącego o przyznanie godzin w tym zakresie. Wyjaśniła również, że zajęcia były prowadzone nieodpłatnie, ponieważ w ocenie nauczycieli wymagało tego dobro dzieci, które znalazły się w Polsce w wyniku działań wojennych. Ponadto w roku szkolnym 2023/2024 do szkoły przyjęto uczniów pochodzenia ukraińskiego (w tym uchodźców wojennych), którzy byli absolwentami polskich szkół podstawowych, dobrze posługiwali się językiem polskim i – zdaniem nauczycieli – nie wymagali przydzielenia dodatkowych sześciu godzin nauki języka polskiego. Dyrektorka Liceum wyjaśniła również, że uczniowie dobrze radzili sobie z nauką, uzyskali promocję do klasy programowo wyższej, a nauczyciele brali pod uwagę fakt, że język polski nie jest ich językiem ojczystym i uwzględniali to przy ocenianiu prac pisemnych.

Wskazała również, że w roku szkolnym 2024/2025 przyjęto uczniów uchodźców z Ukrainy zarówno do klas ogólnodostępnych, jak i do oddziału przygotowawczego. Do klas ogólnodostępnych zakwalifikowani zostali absolwenci polskich szkół podstawowych, którzy – zdaniem nauczycieli – nie wymagali wsparcia w postaci sześciu godzin dodatkowych nauki języka polskiego, a rodzice również nie występowali z takimi wnioskami.

Dyrektorka Liceum wyjaśniła, że do oddziału przygotowawczego przyjęto uczniów uchodźców z Ukrainy, którzy nie chodzili do szkół polskich i nie znają języka polskiego – w oddziale tygodniowy wymiar języka polskiego wynosił osiem godzin. Wskazała, że troje uczniów uchodźców z Ukrainy z tego oddziału przeniesiono po zakończeniu pierwszego półrocza do klas ogólnodostępnych, ponieważ dobrze opanowali język polski.

Dyrektorka Liceum wyjaśniła, że nie przygotowywano analiz w zakresie konieczności organizacji dodatkowych zajęć z języka polskiego na piśmie - kwestie zasadności przyznawania wsparcia w postaci dodatkowych zajęć języka polskiego były ustalane z wychowawcami i nauczycielami języka polskiego ustnie.

Dyrektorka Liceum, organizując dodatkowe zajęcia z języka polskiego w wymiarze dwóch godzin w roku szkolnym 2022/2023 dla uczniów uchodźców z Ukrainy,

naruszyła § 11a ust. 1 rozporządzenia w sprawie kształcenia dzieci i młodzieży z Ukrainy, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 596-602, 682-691, 693-696)

W latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 nie organizowano zajęć wyrównawczych dla uczniów uchodźców z Ukrainy. Dyrektor Liceum wyjaśniła, że w Liceum nie organizowano zajęć wyrównawczych dla tych uczniów, ponieważ żaden wniosek o takie zajęcia nie wpłynął, natomiast uczniowie uchodźcy z Ukrainy byli objęci wsparciem takim jak uczniowie polscy, czyli mogli korzystać z pomocy nauczyciela w ramach godzin dostępności. Wskazała również, że nauczyciele udzielali pomocy wszystkim uczniom, którzy tego potrzebowali, w tym również uczniom cudzoziemcom, np. prowadząc konsultacje. Dodała również, że w okresie od marca do czerwca 2022 r. były prowadzone zajęcia z języka polskiego dla grupy uczniów uchodźców, którzy zostali przyjęci do szkoły w marcu 2022.

(akta kontroli str. 72-74, 697-704, 904-906)

Zgodnie z § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie pomocy pedagogiczno-psychologicznej, w latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 Dyrektor Liceum zorganizowała uczniom uchodźcom z Ukrainy wsparcie psychologiczno-pedagogiczne. Wsparcie polegało przede wszystkim na zorganizowaniu konsultacji i porad dla potrzebujących uczniów. Ogółem w okresie objętym kontrolą ze wsparcia skorzystało 28 uczniów. Dyrektor Liceum wyjaśniła, że wsparcie uczniów obcokrajowców, w tym uchodźców z Ukrainy, miało formę spotkań indywidualnych z pedagogiem szkolnym i dotyczyło funkcjonowania uczniów w polskiej szkole oraz problemów prywatnych. Ponadto wskazała, że dodatkowo, w roku szkolnym 2024/2025 pedagog szkolny i jednocześnie wychowawca oddziału przygotowawczego realizował zadania związane z doradztwem zawodowym dla uczniów z doświadczeniem migracyjnym (m.in. poprzez spotkania z uczniami cudzoziemcami i ich opiekunami na temat kariery zawodowej, przekazywanie oferty edukacyjnej innych szkół, które byłyby lepiej dopasowane do planów uczniów oraz systematyczne przeprowadzania ankiet na bazie, których można tworzyć strategię pomocową dla uczniów).

(akta kontroli str. 596-602, 682-683, 692)

W okresie objętym kontrolą ukraińska placówka dyplomatyczna lub konsularna działająca na terytorium Polski albo stowarzyszenie kulturalno-oświatowe reprezentujące narodowość ukraińską nie występowało do Dyrektora Liceum o organizację w szkole zajęć nauki języka i kultury Ukrainy.

(akta kontroli str. 596-602)

W latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 w Liceum nie zatrudniono pomocy nauczyciela lub asystenta międzykulturowego. Dyrektor Liceum podjęła próbę zatrudnienia osoby na stanowisko asystenta międzykulturowego od roku szkolnego 2024/2025 zgodnie z art. 165 ust. 8-8a ustawy – Prawo oświatowe, jednak osoby, które zgłosiły się na to stanowisko nie spełniały wymagań. Jednocześnie warto zwrócić uwagę, że w Liceum od 2022 r. pracowało kilka osób

na stanowiskach pomocniczych i obsługi – obywateli Ukrainy³⁰, w tym również uchodźców, którzy byli włączani w działania pomocowe i integrujące uczniów w środowisku szkolnym.

(akta kontroli str. 75-77, 80-82, 596-604)

W związku z napływem uczniów uchodźców z Ukrainy w latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 w Liceum prowadzono działania podnoszące kwalifikacje i umiejętności pracy z osobami nie znającymi języka polskiego – najpierw uczącymi się w klasach ogólnodostępnych, a od roku szkolnego 2024/2025 również w dedykowanym dla cudzoziemców oddziale przygotowawczym.

W 2022 r. dwóch nauczycieli, w tym Dyrektor Liceum, ukończyło kurs pt. „Nauczanie języka polskiego jako obcego” w wymiarze 45 godzin.

W 2023 r. jeden z nauczycieli, korzystając z dofinansowania doskonalenia zawodowego udzielonego przez organ prowadzący ukończył trzyletnie studia podyplomowe z języka polskiego, natomiast wcześniej (2014 r.) ukończył kurs w zakresie glottodydaktyki.

W 2024 r. 12 nauczycieli wzięło udział w warsztacie metodycznym organizowanym przez Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń pt. „Nauczanie dzieci z doświadczeniem migracyjnym na poszczególnych przedmiotach”.

W 2025 r. zorganizowane zostało w ramach wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli posiedzenie szkoleniowe Rady Pedagogicznej Liceum w ramach którego odbyło się szkolenie online pt. „Ocenianie, klasyfikowanie i promowanie uczniów z Ukrainy”, w której wzięło udział 31 nauczycieli. W tym samym roku jeden z nauczycieli ukończył studia podyplomowe „Edukacja w kontekście migracji. Praca z klasą wielokulturową na zajęciach przedmiotowych. Uwrażliwienie językowo-kulturowe”.

W okresie objętym kontrolą Dyrektor Liceum nie zatrudniła na stanowisku nauczyciela osoby będącej obywatelem Ukrainy.

(akta kontroli str. 76-77, 80-82, 596-602, 626-681)

W latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 (do 30 maja) do Liceum nie wpłynęły skargi od rodziców lub opiekunów uczniów uchodźców z Ukrainy, w tym dotyczące działalności dydaktycznej, wychowawczej lub opiekuńczej.

(akta kontroli str. 76-77, 80-82)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dyrektor Liceum nie wpisała do księgi uczniów sześciu uczniów uchodźców z Ukrainy, którzy uczęszczali do szkoły w roku szkolnym 2021/2022, co było niezgodne z § 4 rozporządzenia w sprawie dokumentacji szkolnej ucznia, a jednocześnie uczniowie zostali wpisani do bazy danych SIO.

---

³⁰ Dwie osoby (1 stycznia 2022 r.), cztery osoby (1 stycznia 2023 r. i 2024 r.) oraz trzy osoby (23 maja 2025 r.)

Zgodnie z § 4 rozporządzenia w sprawie dokumentacji szkolnej ucznia w Liceum prowadzona jest księga uczniów, w której wpisywane są dane uczniów (m.in. imię i nazwisko ucznia, PESEL ucznia, imiona i nazwiska oraz adresy rodziców, data rozpoczęcia nauki i oddział, do którego przyjęto ucznia) – wpisów dokonuje się chronologicznie według dat rozpoczęcia przez uczniów nauki.

W Liceum już na początku marca 2022 r. pojawili się uchodźcy z Ukrainy, którzy na przygotowanym przez Dyrektora Liceum formularzu (również w języku ukraińskim) składali wniosek o przyjęcie ich dzieci do szkoły. Jednocześnie, w związku z brakiem dokumentów o ukończeniu etapu edukacji w Ukrainie, składali oświadczenie o poziomie nauki ukończonym przez dziecko. W okresie od marca do czerwca 2022 r. w szkole rozpoczęło naukę siedmiu uczniów uchodźców z Ukrainy, jednak w księdze uczniów został wpisany tylko jeden uczeń – pozostali zostali wpisani wyłącznie do bazy danych SIO. Zgodnie z danymi jeden z uczniów został wypisany ze szkoły już po trzech dniach, natomiast inny uczeń w dniu 10 maja 2022 r., a czterech pozostałych w dniu 8 czerwca 2022 r. Spośród siedmiu uczniów uchodźców z Ukrainy przyjętych w tym okresie tylko jeden uczeń został sklasyfikowany na koniec roku szkolnego 2021/2022 i kontynuował naukę w kolejnym roku szkolnym.

Jak wyjaśniła Dyrektor Liceum, uczniowie byli przyjmowani w lutym i marcu 2022 r. bez wymaganych dokumentów, ponieważ ich nie mieli. Wskazała na opracowanie dokumentów – kwestionariusza osobowego oraz oświadczenia rodzica o ukończonych przez dziecko latach edukacji. W tamtym czasie sytuacja była dynamiczna, tj. zapisani uczniowie uchodźcy z Ukrainy nie przychodzili wcale albo po kilku dniach wyjeżdżali bez informowania szkoły – ewidencja takich osób była prowadzona osobno, ponieważ nie można było „wygzekwować oficjalnego wypisania dziecka ze szkoły przez opiekuna prawnego, ze względu na brak jakichkolwiek dokumentów złożonych w szkole”. Potwierdziła, że spośród zapisanych siedmiu uczniów, sześciu zostało skreślonych na podstawie informacji ustnej lub pisemnej przekazanej przez opiekuna prawnego – w dniu klasyfikacji (22 czerwca 2022 r.) wskazane osoby nie były już uczniami Liceum i nie zostali wpisani do księgi uczniów.

Zdaniem NIK, nawet biorąc pod uwagę bardzo trudne okoliczności przyjmowania uczniów uchodźców z Ukrainy do szkoły, w tym brak dokumentacji szkolnej, to jednak w związku z ich przyjęciem do Liceum i objęciem obowiązkiem nauki, fakt ten powinien być zostać odnotowany w księdze uczniów. Skoro Dyrektor Liceum postanowiła o umieszczeniu ich danych w SIO, to tym bardziej ich dane powinny znaleźć się w ewidencji szkolnej.

(akta kontroli str. 555-559, 562, 588-595, 907-910, 913-930)

2. W bazie danych Systemu Informacji Oświatowej dane uczniów nie zawsze były wprowadzane poprawnie lub jednolicie, co było nierzetelne i niezgodne z art. 11 ustawy SIO.

W bazie danych SIO, w zbiorach danych uczniów, są gromadzone dane identyfikacyjne i dane dziedzinowe uczniów. Zgodnie z art. 11 ustawy SIO dane identyfikacyjne ucznia obejmują m.in. imię, nazwisko i numer PESEL oraz – jeżeli uczeń nie jest obywatelem polskim – kraj pochodzenia i dane dotyczące statusu pobytu ucznia.

W przypadku jednego ucznia uchodźcy z Ukrainy stwierdzono, że w momencie przyjęcia do Liceum w roku szkolnym 2022/2023 w bazie danych SIO wprowadzona została błędna informacja o kraju pochodzenia ucznia, który nie był polskim obywatelem. Z dokumentacji szkolnej wynikało, że uczeń pochodzi z Ukrainy, natomiast w bazie danych SIO wprowadzono informację o pochodzeniu ucznia z Białorusi. Dane zostały poprawione w bazie w trakcie czynności kontrolnych.

Z przekazanych zestawień za lata szkolne 2023/2024-2024/2025³¹ wygenerowanych przez Dyrektora Liceum z bazy danych SIO wynika, że w roku szkolnym 2023/2024 (według stanu na dzień 28 sierpnia 2024 r.) było dwóch uczniów uchodźców z Ukrainy, a w roku szkolnym 2024/2025 (według stanu na dzień 20 maja 2025 r.) było 28 takich uczniów. Zgodnie z danymi z księgi uczniów na koniec czerwca 2024 r. było dziewięciu uczniów uchodźców z Ukrainy, natomiast na dzień 20 maja 2025 r. było również 28 takich uczniów.

Z kolei na podstawie danych pozyskanych przez NIK z bazy danych SIO ustalono również, że w roku szkolnym 2021/2022 oraz 2022/2023 (odpowiednio na dzień 30 września 2022 r. i 30 września 2023 r.) wykazano jedynie trzech uczniów uchodźców z Ukrainy. Natomiast na dzień 30 września 2024 r. z danych SIO wynika, że w Liceum uczyło się 24 uczniów uchodźców z Ukrainy, w tym 16 osób w oddziale przygotowawczym. Zgodnie z księgą uczniów na dzień 30 września 2022 r. w Liceum uczyło się czterech uczniów uchodźców z Ukrainy, a na dzień 30 września 2023 r. 13 takich uczniów, natomiast na dzień 30 września 2024 r. 32 uczniów o takim statusie, w tym 16 – w oddziale przygotowawczym.

Jak wyjaśniła Dyrektorka Liceum, stwierdzony błąd w zakresie kraju pochodzenia wynikał z błędnej informacji, natomiast pozostałe rozbieżności wynikały z niejednolitego sposobu wypełnienia informacji o statusie ucznia cudzoziemca. Dyrektorka Liceum wskazała jednocześnie, że uczniowie którzy brali udział w rekrutacji do klas pierwszych ogólnodostępnych przyjmowani byli na podstawie dostarczonych dokumentów, tj. świadectwa ukończenia szkoły podstawowej oraz zaświadczenia o wynikach egzaminu ósmoklasisty i zaświadczenia o nadaniu numeru PESEL. Zdaniem Dyrektorki Liceum, na podstawie tych dokumentów „nie można było stwierdzić, kiedy uczeń przyjechał do Polski, czy jest uchodźcą wojennym”. Wyjaśniła również, że część uczniów uchodźców z Ukrainy posiada paszporty, a część dowody osobiste dlatego nie można stwierdzić kiedy przekroczyli granicę Polski.

---

³¹ W związku z działaniem bazy danych SIO jest możliwość wygenerowania danych wyłącznie za rok szkolny obecny i poprzedni.

W trakcie kontroli dane zostały zweryfikowane i poprawione w bazie danych SIO w celu ujednoczenia danych dotyczących uczniów cudzoziemców.

NIK zwraca uwagę na konieczność weryfikacji informacji wprowadzanych do bazy danych SIO, np. poprzez generowanie raportów okresowych z SIO i ich walidację z danymi z księgi uczniów oraz posiadaną dokumentacją ucznia. Pozwoli to na zmniejszenie ryzyka błędnego wprowadzenia danych, w szczególności w zakresie kraju pochodzenia ucznia oraz statusu pobytu, który powinien być ustalany na podstawie dokumentacji i obowiązujących przepisów, jak w przypadku uczniów uchodźców z Ukrainy, których status na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej reguluje m.in. ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że baza danych SIO pozwalała na generowanie raportów okresowych w szkole jedynie za bieżący i poprzedni rok szkolny.

(akta kontroli str. 555-559, 564-587, 907-910)

3. Dyrektor Liceum zorganizowała zajęcia dodatkowe z języka polskiego dla uczniów cudzoziemców, w tym trzech uczniów uchodźców z Ukrainy w roku szkolnym 2022/2023 w wymiarze tygodniowym dwóch godzin, tj. mniejszym niż przewidziany w § 11a ust. 1-2 rozporządzenia w sprawie kształcenia dzieci i młodzieży z Ukrainy.

Zgodnie z § 11a ust. 1-2 rozporządzenia w sprawie kształcenia dzieci i młodzieży z Ukrainy w latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 dodatkowe zajęcia lekcyjne z języka polskiego, o których mowa w § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi, dla uczniów uchodźców z Ukrainy zajęcia tego rodzaju są prowadzone indywidualnie lub w grupach liczących nie więcej niż 15 uczniów, w wymiarze pozwalającym na opanowanie języka polskiego w stopniu umożliwiającym udział w obowiązkowych zajęciach edukacyjnych, nie niższym niż sześć godzin lekcyjnych tygodniowo.

Dyrektor Liceum wyjaśniła, że wystąpiła do organu prowadzącego o zgodę na zajęcia dla obcokrajowców (w wymiarze dwóch godzin tygodniowo) a nie dla dzieci uchodźców z Ukrainy (w wymiarze sześciu godzin), ponieważ grupa była mieszana narodowościowo i uczniowie mieli różny status. Dodała, że szkoła nie miała możliwości zorganizowania zajęć w dwóch grupach (dla uczniów uchodźców z Ukrainy oraz odrębnie dla dzieci innych narodowości oraz ukraińskich nie-uchodźców), ponieważ jedyny nauczyciel języka polskiego, który miał uprawnienia do nauczania języka polskiego jako obcego nie mógł prowadzić zajęć w wymiarze sześciu czy ośmiu godzin ze względu na wymiar *pensum*. Wskazała również, że potrzebę organizacji takich zajęć zgłosiła telefonicznie do właściwego wydziału organu prowadzącego, a przydział godzin został wpisany do Aneksu nr 2 do arkusza organizacyjnego na rok szkolny 2022/2023. Aneks został pozytywnie zaopiniowany przez organizacje związkowe i zatwierdzony przez organ prowadzący.

Zdaniem NIK, za dobrą praktykę należy uznać zorganizowanie przez Dyrektora Liceum dodatkowych zajęć z języka polskiego dla uczniów uchodźców z Ukrainy, najpierw w sposób niesformalizowany w ramach wsparcia uczniów w II półroczu roku szkolnego 2021/2022, a następnie w sposób sformalizowany w wymiarze dwóch godzin tygodniowo w roku szkolnym 2022/2023 dla grupy czterech uczniów cudzoziemców.

Niemniej jednak uczniowie uchodźcy z Ukrainy mieli prawo w roku szkolnym 2022/2023 do udziału w dodatkowych zajęciach z języka polskiego w wymiarze sześciu godzin tygodniowo. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że zgodnie ze wskazanym § 11a ust. 1 rozporządzenia w sprawie kształcenia dzieci i młodzieży z Ukrainy za organizację tych zajęć był odpowiedzialny organ prowadzący, a zatem w przypadku braku odpowiednich zasobów do prowadzenia zajęć dodatkowych w wyższym wymiarze, Dyrektor Liceum powinien o tym poinformować organ i oczekiwać zapewnienia odpowiednich zasobów do ich organizacji. Należy przy tym zaznaczyć, że w przypadku zapewnienia odpowiednich zasobów nie było przeszkód, aby wszyscy zainteresowani takimi zajęciami uczniowie cudzoziemcy korzystali z wyższego wymiaru w jednej grupie. W § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi określono najniższy wymiar godzin zajęć z języka polskiego, więc nic nie stało na przeszkodzie, aby godzin było więcej dla ucznia pochodzącego z innego kraju niż Ukraina.

(akta kontroli str. 72-74, 596-602, 682-691, 904-906)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 w Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie zapewniono warunki organizacyjne do realizacji prawa do nauki przez uczniów uchodźców z Ukrainy.

W Liceum w latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 po 24 lutego 2022 r., tj. po rozpoczęciu konfliktu zbrojnego w Ukrainie łącznie przyjęto 44 uczniów uchodźców z Ukrainy. Na dzień 30 maja 2025 r. w szkole uczyło się 28 takich uczniów.

Zgodnie z § 17 ust. 7 rozporządzenia w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół, Dyrektor Liceum przedłożyła organowi prowadzącemu arkusze organizacyjne (po uprzednim zaopiniowaniu przez zakładowe organizacje związkowe) w wymaganym terminie oraz uzyskała ich zatwierdzenie.

W Liceum prowadzone były działania na rzecz włączania uczniów uchodźców z Ukrainy do społeczności szkolnej, pomimo braku formalnych zasad w tym zakresie, a dyrekcja i grono pedagogiczne korzystało z dostępnych materiałów. Zwraca uwagę działanie podejmowane przez Dyrektora Liceum w celu zatrudnienia osób z Ukrainy na stanowiskach pomocniczych i obsługi, co pozwalało na pokonywanie bariery językowej z uczniami i umożliwiało podniesienie poziomu integracji dzieci z Ukrainy ze społecznością szkolną.

Uczniowie uchodźcy z Ukrainy byli przyjmowani do szkoły na podstawie wniosku rodziców lub opiekunów. W wybranej do badania dokumentacji dotyczącej 15 uczniów w roku szkolnym 2024/2025 nie stwierdzono nieprawidłowości.

W aktach tych uczniów znajdowały się dokumenty potwierdzające ukończony etap edukacji w kraju pochodzenia lub świadectwo ukończenia klasy.

Po przyjęciu do szkoły uczniowie uchodźcy z Ukrainy powinni być wpisywani do księgi uczniów Liceum oraz bazy danych Systemu Informacji Oświatowej. Jednak w przypadku sześciu uczniów uchodźców z Ukrainy stwierdzono, że ich dane zostały wprowadzone do bazy danych SIO, natomiast nie wpisano ich do księgi uczniów. Ponadto informacje wprowadzane do bazy danych SIO nie zawsze były zgodne z dokumentacją – w przypadku uczniów uchodźców z Ukrainy stwierdzono jeden przypadek błędnego wprowadzenia kraju pochodzenia ucznia oraz niejednolite wprowadzanie statusu pobytu ucznia na terytorium kraju.

Oddział przygotowawczy dla uczniów cudzoziemców, w tym uczniów uchodźców z Ukrainy został po raz pierwszy zorganizowany w Liceum w roku szkolnym 2024/2025. Ogółem do oddziału zostało przyjętych 25 osób w ramach prowadzonej rekrutacji, w tym 16 uczniów uchodźców z Ukrainy.

Dyrektor Liceum podejmowała również inicjatywy w zakresie ułatwienia kształcenia uczniów m.in. poprzez organizację zajęć dodatkowych z języka polskiego w roku szkolnym 2022/2023. Zajęcia były prowadzone na podstawie autorskiego programu, jednak dwugodzinny tygodniowy wymiar dodatkowych zajęć z języka polskiego w przypadku tych uczniów nie był zgodny z § 11a rozporządzenia w sprawie kształcenia dzieci i młodzieży z Ukrainy. Szkoła nie organizowała w okresie objętym kontrolą zajęć wyrównawczych dla tych uczniów.

W Liceum była organizowana pomoc psychologiczno-pedagogiczna, przede wszystkim w formie konsultacji i porad dla potrzebujących uczniów, z których w okresie objętym kontrolą skorzystało 28 uczniów.

Dyrektor Liceum we współpracy z organem prowadzącym podejmowała w okresie objętym kontrolą działania w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie pracy z uczniami uchodźcami z Ukrainy m.in. poprzez finansowanie udziału nauczycieli w kursach i szkoleniach oraz studiach podyplomowych, jak również poprzez organizację szkoleniowych rad pedagogicznych dotyczących oceniania, klasyfikowania i promowania dzieci uchodźców z Ukrainy.

OBSZAR

2. Kontrolowanie spełniania przez uczniów-dzieci uchodźców z Ukrainy obowiązku nauki.

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z art. 36 ust. 15 ustawy – Prawo oświatowe, dyrektor szkoły jest zobowiązany powiadomić wójta gminy (burmistrza, prezydenta miasta), na terenie której mieszka absolwent szkoły podstawowej, który nie ukończył 18 lat, o przyjęciu go do szkoły, w terminie 14 dni od dnia przyjęcia absolwenta, oraz informować tego wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o zmianach w spełnianiu obowiązku nauki przez absolwenta szkoły podstawowej, w terminie 14 dni od dnia powstania tych zmian.

W latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 (na dzień 30 maja 2025 r.) w Liceum zrezygnowało lub zostało skreślonych ogółem 16 uczniów uchodźców z Ukrainy,

odpowiednio: sześciu w roku szkolnym 2021/2022, jeden w roku szkolnym 2022/2023, dwóch w roku szkolnym 2023/2024 oraz siedmiu w roku szkolnym 2024/2025 do dnia 30 maja 2025 r. Dyrektor Liceum w 14 przypadkach przesłała w terminie wymaganą informację o zmianach w spełnianiu obowiązku nauki przez absolwenta szkoły podstawowej do urzędów dzielnic m. st. Warszawy, natomiast w dwóch przypadkach takie zawiadomienia nie zostały przesłane, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 562, 596-623, 907-910, 913-930)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W przypadku dwóch uczniów uchodźców z Ukrainy Dyrektor Liceum nie przesłała wymaganej na podstawie art. 36 ust. 15 ustawy – Prawo oświatowe informacji o zmianach w spełnianiu obowiązku nauki przez absolwenta szkoły podstawowej do wójta gminy, burmistrza lub prezydenta miasta.

Zgodnie z art. 36 ust. 15 ustawy – Prawo oświatowe dyrektorzy publicznych szkół ponadpodstawowych są obowiązani powiadomić wójta gminy (burmistrza, prezydenta miasta), na terenie której mieszka absolwent szkoły podstawowej, który nie ukończył 18 lat o zmianach w spełnianiu obowiązku nauki przez absolwenta szkoły podstawowej, w terminie 14 dni od dnia powstania tych zmian.

Z przekazanej dokumentacji wynika, że Dyrektor Liceum w przypadku dwóch uczniów uchodźców z Ukrainy nie dopełniła obowiązku, o którym mowa powyżej. Ogółem w okresie objętym kontrolą zmiany dotyczące obowiązku nauki dotyczyły 16 uczniów uchodźców z Ukrainy i w przypadku 14 uczniów odpowiednie decyzje zostały wydane i informacje przekazane do urzędów dzielnic m. st. Warszawy.

Dyrektor Liceum przyznała, że w przypadku dwóch uczniów nie został dopełniony powyższy obowiązek. Wyjaśniła, że jeden uczeń przyjęty w II półroczu roku szkolnego 2021/2022, który był w trakcie zmiany szkoły po przyjeździe do Polski, mieszkał czasowo u rodziny polskiej i szkoła nie miała informacji o docelowym miejscu pobytu ucznia. W drugim przypadku, uczeń został przyjęty do szkoły w roku szkolnym 2024/2025 do oddziału przygotowawczego, jednak był nieobecny od początku roku – szkoła uzyskała jedynie telefonicznie informacje o powrocie dziecka na Ukrainę i uczeń został skreślony w związku z nieobecnością.

Zdaniem NIK przedstawiona argumentacja nie uzasadnia stwierdzonego zaniechania, ponieważ w przypadku innych uczniów uchodźców z Ukrainy, którzy zrezygnowali lub zostali skreśleni w tym samym roku szkolnym, co wskazani wyżej uczniowie, odpowiednie czynności w zakresie poinformowania urzędu dzielnicy m. st. Warszawy zostały podjęte na podstawie posiadanych przez szkołę danych.

(akta kontroli str. 596-623, 907-910, 913-930)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 (do dnia 30 maja 2025 r.) z nauki w Liceum zrezygnowało lub zostało skreślonych łącznie 16 uczniów uchodźców

z Ukrainy. Dyrektor Liceum w przypadku 14 uczniów zrealizowała obowiązek wynikający z art. 36 ust. 15 ustawy – Prawo oświatowe, natomiast w przypadku dwóch uczniów uchodźców z Ukrainy obowiązek ten nie został wykonany, tj. nie przekazano informacji o zmianach w zakresie spełniania obowiązku nauki przez ucznia do odpowiedniego organu jednostki samorządu terytorialnego wskazanego w przepisach.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- Wnioski
1. Rzetelnie prowadzić księgę uczniów, w szczególności ujmować każdego ucznia, który został przyjęty do Liceum i realizuje obowiązek nauki.
  2. Rzetelnie wprowadzać informacje do bazy danych Systemu Informacji Oświatowej i prowadzić systematyczny nadzór nad procesem ich wprowadzania poprzez okresową weryfikację danych z posiadanymi dokumentami i księgą uczniów.
  3. Realizować dodatkowe zajęcia z języka polskiego w przypadku takiego zapotrzebowania w wymiarze tygodniowym przewidzianym przepisami.
  4. Wysyłać każdorazowo powiadomienia do wójta gminy, burmistrza lub prezydenta miasta dotyczące zmian w spełnianiu obowiązku nauki przez ucznia, w tym ucznia uchodźcy z Ukrainy.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono i opatrzone podpisem własnoręcznym w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 5 czerwca 2025 r.

Kontrolerzy

Piotr Główka

Główny specjalista kontroli
państwowej

/podpis/

Piotr Rebizant

Główny specjalista kontroli
państwowej

/podpis/

Najwyższa Izba Kontroli

Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego

p.o. Dyrektor

Sławomir Żyła

/podpis/